

**Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
муниципального образования «Кошехабльский район» «Средняя
общеобразовательная школа №3 имени Первого Президента Республики
Адыгея Джаримова А.А.**

РАССМОТРЕНО

СОГЛАСОВАНО

УТВЕРЖДАЮ

Руководитель МО учителей

Заместитель директора по УВР

Директор МБОУ СОШ №3
а. Егерухай

гуманитарного цикла

М.А.Айтекова

С.Б. Куева

С. Ю.Хасанова

протокол № 1

протокол № 1

Приказ № 66
09.232

от «30» 08

«30» 08

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
внеклассной деятельности
по адыгейскому языку**

для 6 класса
на 2023 — 2024 учебный год

Составитель программы
учитель адыгейского языка
и литературы
Куева Ирина Аминовна

Федеральнэ къэралыгъо гъэсэнүгъэ стандартым ельытыгъэу гъэпсыгъэ
ушыйхэр

АДЫГАБЗЭ

Я 6-РЭ КЛАСС

Ушызгъэгъуаз

Адыгабзэр Адыгэ Республикаем икъэралыгъуабз, адыгэ лъэпкъым иныдэлъфыбз. Федеральнэ къэралыгъо гъэсэнүгъэ стандартыр гурит еджап1эмк1э программэм ылъапсэу щыт. Адыгабзэр зэраггаш1эмэ ц1ыфым ишы1эныгъэ бзэм мэхъанэу щиубытырэр к1элэеджэк1о ц1ык1ухэм къагурэ1о, ялъепкъ зэхаш1э хегъахъо. К1элэеджак1охэм ягупшигъэ-гульйтэ нахь чан хъунымк1э, яакъыл, ятворческэ гупк1агъэ хэхъонымк1э, зэк1эмк1и егъэджэн процессымк1э бзэр лъапсэу щыт.

Предметэу «Адыгабзэр» ч1ып1э гъэнэфагъэ ит. Бзэм иурокхэм к1элэеджак1ом ш1эныгъэ гъэнэфагъэхэр къы1эк1ахъэх, идунэееплъык1э нахь зеушъомбгъу, жабзэу 1улъыр нахь бай мэхъу, къы1эк1эхъэгъэ ш1эныгъэхэр ишы1эныгъэк1э къешхъапэ. Итворческэ нэшанэхэр къигъэльэгъонымк1э жэры1о жабзэр ык1и тхэныр егъэфедэ, ИКТ-хэр (информационно-коммуникационнэ технологиехэр) мыш щигъэфедэнхэ ельэк1ых.

Гурит еджап1эмк1э предметэу «Адыгабзэм» мурадэу къигъэуцухэрэр:

- К1элэеджак1охэм ягушхъэ лэжьигъэ ибаигъэ хэхъонигъэхэр фэш1ыгъэнхэр, яродинэ, ялъепкъ культурэ, шэн-хабзэхэр аш1эхэу, нэмык1 лъэпкъхэм якультурэ, яшэн-хабзэхэм лъытэнүгъэ афаш1эу гъэсэгъэнхэр;
- Ш1эныгъэхэм якъэк1оп1э амал шъхья1эу бзэр зэрэштыр, моральнэтическэ шапхъэхэу обществэм хэлъхэр къа1эк1эхъанхэмк1э ш1уагъэу и1эр къагуры1оныр;
- Яныдэлъфыбзэ уасэ фаш1эу, бзэр лъэпкъ культурэм и1ахыш1оу зэрэштыр къагуры1оу п1угъэнхэр;

Зэлъы1эсыныгъэмк1э, ц1ыфхэр зэдэгүчүү1энхэмк1э бзэм мэхъанэу и1эр зэхаш1ык1ыныр.

Личностнэ зэфэхьысыжъхэр

Я 6-рэ классыр къэзыуухырэ к1элэеджак1ом:

- Адыгабзэм имэхъанэ, пшъэрыльэу зэрихъэхэрэм ашыгъозэныр.
- Адыгэ Республикаэр ш1у ылъэгъуныр, ихъишъэ, икультурэ ашыгъозэныр, лъэпкъэу къизхэк1ыгъэр, иныдэлъфыбзэ ыгъэльэп1энхэр.

• Зэфэшхъаф лъэпкъэу тиреспубликэ щыпсэухэрэм якультурэ лъйтэнгъэ афишиныр.

• Ыгу илъыр шхъафнтэу къыри1отык1ынымк1э гущы1э пчагъэу, грамматическэ шык1э-амалэу 1эк1элъхэр икъу фэдизэу ыгъэфедэнхэр, иакъыл, итворческэ ык1и моральнэ нэшанэхэм хэхъоныгъэхэр афэхъунхэр.

• Эстетическэ мэхъанэу адигабзэм и1эр зэхиш1енныр, адигабзэр къуухъумэнныр, икъэбзагъэ лъиплъенныр, ижабзэ хахъо фиш1ызэптыныр.

• Этическэ, эмоциональнэ-нравственнэ фыщтык1э гъэнэфагъэ ц1ыфхэм афыри1енныр.

• Социальнэ ч1ып1э (ситуация) зэфэшхъафхэм хэк1ып1э къафигъотын ылъэк1ыныр.

Метапредметнэ зэфэхъысыжъхэр

Я 6-рэ классыр къэзыухырэ к1элэеджак1ом:

• Коммуникативнэ ык1и ш1эныгъэ къэзытырэ пшъэрыльхэр гъецк1агъэ хъунхэм пае жабзэм иамалхэр ыгъэфедэнхэр.

• Предметнэ ык1и межпредметнэ ш1эныгъэхэр къы1эк1эхъанхэр.

• Ижабзэ ыгъэфедэнымк1э шык1э-амалэу щы1эхэр зэк1э къы1эк1эхъанхэр.

• Еджэнымк1э мурадэу ык1и пшъэрыльэу щытхэр ыштэнхэр, зэригъэцк1эшт амалхэр зэригъэгъотынхэр.

• Тхыгъэ е жэри1о жабзэк1э къэ1огъэ текстыр тэрэзэу къигуры1оныр.

• Текстым къеджэк1э зэфэшхъафхэмк1э къеджэн ылъэк1ыныр.

• Зэш1охыгъэн фэе 1офым творческэ ык1и поисковэ ек1ол1ак1э къыфигъотыныр.

• Зэгъэпшэним, анализим, синтезим, зэфэхъысыжым логическэ ек1ол1ак1эр арихъыл1енныр.

• Зыдэгущы1эрэм едэ1уныр, диалогым хэлэжъенныр, ежь иеплъык1эхэм атемыфэрэ еплъык1эхэр щы1энхэ зэральэк1ыщтыр къигуры1оныр.

• Ежь иеплъык1эхэр къыри1отык1ынхэ ылъэк1ыныр.

• Къэбар лъыгъэ1эс жъугъэхэм, компакт-дискхэм (еджэным фэгъэхъыгъэхэм), Интернетим ишык1эгъэ информацием ашылъыхъун, къырихын ылъэк1ыныр.

Предметнэ зэфэхьысыжъхэр

Я б-рэ классыр къэзыухырэ кІэлэеджак1ом:

- Адыгэ лъэпкъым ыбзэрэ икультурэрэ зэпхыгъэхэу зэрэштыхэм, ц1ыфым ищы1энныгъэк1э, обществэмк1э бзэм мэхъанэу и1эхэм щигъозэнхэр.
- Адыгабзэр адыгэ лъэпкъым зэрибзэр, зэрэкъэралыгъуабзэр, ц1ыф лъэпкъэу Адыгэ Республика1 исхэр зэдэгушы1энхэмк1э, зэгуры1онхэмк1э адыгабзэр амалыш1оу зэрэштыр ышЬнхэр.
- Щыфым иакъыл, итворческэ нэшанэхэм ахэгъэхъонымк1э, бзэм мэхъанэу и1эр аш1энныр.

Орфографическэ хабзэхэр, тамыгъэ гъэуцуным ихабзэхэр (ак1угъэм ельытыгъэу) текстым щигъэфедэн ыльэк1ынхэр, компьютерымк1э текстхэр ытхынхэу, ытхыгъэр зэригъэфэжын ыльэк1ынэу зэригъэш1энныр.

Едэ1унымрэ еджэнымрэ

- Тхыгъэ е жэры1ок1э къэ1огъэ текстыр (итемэ, имурадхэр) тэрээу къагуры1оныр.
- Текстэу зэджагъэхэм план фаш1ыныр, текстым, тхылъым, гъэзетхэм 1оf адашЬшъуныр.
- Гушы1альэхэм, нэмых1 хэгъэхъо литературэм (электроннэхэри хэтхэу) шъхъафитэу 1оf адаш1энныр.

Гушы1энымрэ тхэнымрэ

- Текстыр зэрэгъэпсыгъэ шапхъэхэр къыдэлъытагъэу шъхъафитэу, тэрээу игупшысэхэр къытхынхэр е жабзэк1э къыри1отык1ын ыльэк1ынхэр.
 - Ежь зэхихыгъэм, зэджагъэм, ыльэгъугъэм фэгъэхъыгъэ иеплъык1эхэр, ифыщтык1хэр къыри1отык1ынхэ ыльэк1ыныр.
 - Зэдэ1угъэхэ е зэджагъэхэ текстыр къатхыжын е къя1отэжын альэк1ыныр.
 - Ежь игушки1эхэм алъыплъэжыныр, хэукуноныгъэхэр ыгъэтэрэзыжыныр.
 - Монологым, диалогым иамалхэр ыш1энхэр, ыгъэфедэнхэр, доклад мыинхэр ыгъэхъазырынхэшь, ежь илэгъухэм апашхъэ къыщыгущы1энныр.
- Зэдэгущы1гъум орфоэпие, лексикэ, грамматикэ шэпхъэ шъхья1эхэу адыгэ литературабзэм и1эхэр ык1и бзэ этикетыр щигъэфедэнхэр.

Внеурочка Адыгабзэ 6 класс

	Темэр	сыхъат пчъагъэр	уахътэр	
			план	факт
1	Кіәджыктыжын. Синтаксисыр	1	8. 09	8. 09
2	Гүшүләгъепсыныр. Фонетикэр	1	15. 09	15. 09
3	Лексикэр	1	22. 09	22. 09
4	Къэләтәжын. Адыгагъэр цыфыгъ.	1	29. 09	29. 09
5	Гүшүләр зэрэзэхэтыр. Лъапсэр, лъэпсапэр, лъэпсахэр	1	6. 10	6. 10
6	Сурэтимкіл рассказ Еджакломэ яхэтәжъый	1	13. 10	13. 10
7	Аффиксхэр. Гүшүләгъеп аффиксхэр	1	20. 10	20. 10
8	Морфология шыктым тет гүшүләгъепсыныр	1	27. 10	27. 10
9	Гүшүлә зэхэлхэр. Макъэм язэблэхъун. Зэхэфын	1	10. 11	10. 11
10	Къэләтәжын. Шэлошхэр.	1	17. 11	17. 11
11	Бзэ лъэпс гүшүләхэр. Пкъыгъуацлэр	1	24. 11	24. 11
12	Цыфыр къызэректырэ пкъыгъуацлэр	1	1. 12	
13	Пкъыгъуацлә гъэнэфагъэхэмрэ мыгъэнэфагъэхэмрэ	1	8. 12	
14	Къэләтәжын. Адыгеем ипсыхъохэр.	1	15. 12	
15	Пкъыгъуацләхэм язэоктын. Падежхэм ямэхъанхэр	1	22. 12	
16	Гъэнэфагъэ зэоктынымрэ мыгъэнэфагъэ зэоктынымрэ	1	29. 12	
17	Зиер къэзгъэльэгъорэ лъэпсапэр зыпты пкъыгъуацлэм язэоктын	1	12. 01	
18	Пкъыгъуацлэр гъэпсыгъэ зэрэхъухэрэр	1	19. 01	
19	Пкъыгъуацләхэм ятхык, морфология зэхэфын	1	26. 01	
20	Къэләтәжын. Лъэмиджхэр	1	2. 02	
21	Плъышъуацлэр. Нэшэнэ ыкти ехылләгъэ плъышъуацлэр	1	9. 02	
22	Плъышъуацлэр зэрэзэхъокихэрэр ыкти членэу гүшүләхъигъэм къызэрэхафэхэрэр	1	16. 02	
23	Фэгъэдэн, къебеклэр степеныр	1	1. 03	
24	Плъышъуацлэр гъэпсыгъэ зэрэхъухэрэр, ятхык	1	15. 03	
25	Плъышъоцлә зэхэльмэ ятхык, морфология зэхэфын	1	22. 03	
26	Къэләтәжын. Къэбар гъэшлэгъон	1	5. 04	

27	ПчъэгъацIэр. ПчъэгъацIэхэр зэрэгошыгъэхэр. ЗэкIэлъык1ок1э пчъэгъацIэхэр	1	<i>12.04</i>	
28	Зэтэутыгъэ, гъэкIэкIын пчъэгъацIэхэр	1	<i>19.04</i>	
29	ПчъэгъацIэмэ ятхык1, морфология зэхэфын	1	<i>26.04</i>	
30	Къэ1отжкын. Дунай	1	<i>10.05</i>	
31	Ц1эпапкIэр. Шъхъэ, упч1э ц1эпапкIэхэр	1	<i>17.05</i>	
32	Мыгъэнэфэгъэ, мыдэныгъэ ц1эпапкIэхэр	1	<i>18.05</i>	
33	Къэзгъэлъэгъорэ ц1эпапкIэхэр. Морфология зэхэфын	1	<i>31.05</i>	
34	К1эджкыкIыжкын	1	<i>31.05</i>	